

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра публічного управління та економіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту
_____ **В. Г. Горник**
_____ 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”**

освітній рівень   Бакалавр

галузь знань   28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність
(спеціалізація)   281 «Публічне управління та адміністрування»

освітня програма   Публічне управління та адміністрування

тип дисципліни   Обов’язкова

Київ – 2020 рік

Розробник: Л.М. Костецька – к.держ.упр., старший викладач кафедри публічного управління та економіки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та економіки

Протокол від 17 листопада 2020 року № 5

Завідувач кафедри публічного
управління та економіки
д.держ.упр., професор

С.О. Кравченко

Погоджено:
Гарант освітньої програми

Л.М. Костецька

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	3	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	90		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:	18	8
Семестр:	1	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	14	4
самостійна робота:	4	Самостійна робота:	58	78
Форма підсумкового контролю:	Залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного управління та економіки, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: Kostetska.lidiia@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Вступ до публічного управління	Планування в публічному управлінні Практика прийняття управлінських рішень Аналітичні методи в публічному управлінні

Мета вивчення дисципліни: формування у студентів системного розуміння методології системного підходу та наукових досліджень, а також методологічної культури вирішення аналітичних завдань у публічному управлінні.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				

	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 1
ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	ПРН 1	ПРН 11	ПРН 11	ПРН 1
ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним	ПРН 11	ПРН 16	ПРН 11	ПРН 1
ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	ПРН 1	ПРН 11	ПРН 11	ПРН 1
ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ПРН 1	ПРН 11	ПРН 16	ПРН 1
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
ФК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування	ПРН 1	ПРН 11	ПРН 16	ПРН 1
ФК 11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування	ПРН 1	ПРН 11	ПРН 16	ПРН 1

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи наукових досліджень у галузі публічного управління

Тема 1.1. Наукові дослідження як систематична пізнавальна діяльність та їх зв'язок з аналітичною діяльністю

Сутність, цілі, завдання та функціональне призначення науки. Історичні етапи становлення та розвитку науки, її зв'язок з практикою. Наука як системна діяльність у сучасних умовах, її суб'єкти та об'єкти. Основні поняття науки: категорія, проблема, принцип, аксіома, закон, теорія, гіпотеза, метод та ін. Класифікація галузей науки та наукових спеціальностей. Роль науки у забезпеченні ефективності публічного управління.

Поняття, ознаки, характеристики наукових досліджень. Емпіричне та логічне обґрунтування наукових результатів, вимоги до аргументування. Теоретичні та емпіричні, фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Сутність, проблемне поле і пріоритетні напрями розвитку наукових досліджень у сфері публічного управління в сучасних умовах державотворення. Зв'язок наукових досліджень з аналітичною діяльністю. Процес аналітичної діяльності та наукових досліджень: порівняльна характеристика. Наукові знання та їх

використання для вироблення аналітичних продуктів

Розділ 2. Загальна методологія наукових досліджень в публічному управлінні

Тема 2.1. Поняття методології наукових досліджень та її специфіка в публічному управлінні

Філософська, загальнонаукова та конкретнаукова методологія наукових досліджень. Філософські пізнавальні принципи і підходи. Загальнонаукові методологічні принципи. Загальнонаукові підходи до дослідження. Загальнонаукові методи, прийоми та процедури досліджень. Структура та специфіка конкретнаукової методології досліджень у галузі публічного управління. Специфічні принципи досліджень у публічному управлінні. Спеціальні підходи до досліджень у публічному управлінні (системний, ситуаційний, процесний, діяльнісний, інформаційний, структурно-функціональний тощо).

Тема 2.2. Загальнонаукові методи досліджень та їх застосування у публічному управлінні

Поняття загальнонаукових методів досліджень. Групи універсальних методів емпіричного та теоретичного пізнання. Аналіз, синтез, моделювання, порівняння, аналогія, індукція, дедукція, спостереження, експеримент, вимірювання, систематизація, класифікація, узагальнення, абстрагування, ідеалізація, формалізація, екстраполяція. Особливості, проблеми та можливості використання загальнонаукових методів у дослідженнях з публічного управління.

Розділ 3. Використання системного підходу в публічному управлінні

Тема 3.1. Основи системного підходу

Принцип системності. Сутність системного підходу. Поняття системи, суспільні системи. Основні характеристики систем. Аспекти системного підходу. Класифікація системних зв'язків. Закономірності систем. Принципи системного підходу. Системний підхід як одна з основ сучасної теорії та практики публічного управління.

Тема 3.2. Моделювання систем та його застосування у публічному управлінні

Принципи, процес та різновиди моделювання систем. Загальна модель публічного управління як динамічної системи. Модель системи органів публічного управління в Україні. Типові моделі сучасних організаційних структур. Модель "дерева цілей" публічного управління. Класична модель раціонального прийняття рішення. Інформаційна модель управлінського процесу. Функціональна модель процесу управління.

Розділ 4. Методи системного аналізу в публічному управлінні

Тема 4.1. Методи моделювання в аналітичних дослідженнях та використання експертних оцінок для вирішення аналітичних завдань у публічному управлінні

Методи структурно-функціонального аналізу і моделювання. Процесний аналіз (моделювання). Метод "дерева цілей". Аналіз-SWOT. Морфологічні методи. Метод імітаційного моделювання. Методи типу "результати – витрати". Сутність методів експертних оцінок. Індивідуальні та колективні експертні методи. Метод анкетування. Метод інтерв'ю.

Метод аналітичної експертної оцінки. Метод наукової комісії. Метод "мозкової атаки" ("мозкового штурму"). Метод "Дельфі". Метод "сценарію". Метод аналізу ієрархій. Метод наукової комісії та його використання у публічному управлінні. Сутність морфологічного підходу та можливості його застосування у аналітиці в публічному управлінні

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин
	денна форма

1	Всього	у тому числі			
		л	п/л аб.	се м.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Основи наукових досліджень у галузі публічного управління					
Тема 1.1. Наукові дослідження як систематична пізнавальна діяльність та їх зв'язок з аналітичною діяльністю	12	2		2	8
Разом за розділом 1	12	2		2	8
Розділ 2. Загальна методологія наукових досліджень в публічному управлінні					
Тема 2.1. Поняття методології наукових досліджень та її специфіка в публічному управлінні	16	4			12
Тема 2.2. Загальнонаукові методи досліджень та їх застосування у публічному управлінні	18	2		6	10
Разом за розділом 2	34	6		6	22
Розділ 3. Використання системного підходу в публічному управлінні					
Тема 3.1. Основи системного підходу	18	4			14
Тема 3.2. Моделювання систем та його застосування у публічному управлінні	16	4		4	8
Разом за розділом 3	34	8		4	22
Розділ 4. Методи системного аналізу в публічному управлінні					
Тема 4.1. Методи моделювання в аналітичних дослідженнях та використання експертних оцінок для вирішення аналітичних завдань у публічному управлінні	10	2		2	6
Разом за розділом 4	10	2		2	6
Залік				2	
Усього годин	90	18		14	58

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/л аб.	се м.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Основи наукових досліджень у галузі публічного управління					
Тема 1.1. Наукові дослідження як систематична пізнавальна діяльність та їх зв'язок з аналітичною діяльністю	12	2			10
Разом за розділом 1	12	2			10

Розділ 2. Загальна методологія наукових досліджень в публічному управлінні					
Тема 2.1. Поняття методології наукових досліджень та її специфіка в публічному управлінні	16	2			14
Тема 2.2. Загальнонаукові методи досліджень та їх застосування у публічному управлінні	18			2	16
Разом за розділом 2	34	2		2	30
Розділ 3. Використання системного підходу в публічному управлінні					
Тема 3.1. Основи системного підходу	18	2			16
Тема 3.2. Моделювання систем та його застосування у публічному управлінні	16				16
Разом за розділом 3	34	2			32
Розділ 4. Методи системного аналізу в публічному управлінні					
Тема 4.1. Методи моделювання в аналітичних дослідженнях та використання експертних оцінок для вирішення аналітичних завдань у публічному управлінні	10	2		2	6
Разом за розділом 4	10	2		2	6
Залік				2	
Усього годин	90	8		4	78

4. Організація самостійної роботи студентів

4.1. Підготовка до семінарських та практичних (лабораторних) занять

Тема 1.1. Наукові дослідження як систематична пізнавальна діяльність та їх зв'язок з аналітичною діяльністю

Питання до семінарського заняття

1. Наука як інструмент суспільного розвитку.
2. Основні проблеми розвитку науки в на сучасному етапі та шляхи їх розв'язання.
3. Сутність та проблемне поле наукових досліджень у сфері публічного управління.
4. Пріоритетні напрями розвитку наукових досліджень у сфері публічного управління в сучасних умовах державотворення.
5. Роль науки у забезпеченні ефективності публічного управління.
6. Галузі науки, результати яких доцільно використовувати у дослідженнях публічного управління з урахуванням їх міждисциплінарного характеру.
7. Зв'язок аналітики з науковими дослідженнями.
8. Аналітична діяльність та наукові дослідження як універсальний процес, порівняння їх основних етапів.
9. Цілі аналітичної та наукової діяльності: порівняльна характеристика.

Тема 2.2. Загальнонаукові методи досліджень та їх застосування у публічному управлінні

Питання до семінарського заняття

1. Загальнонаукові методи досліджень як універсальні засоби аналітичної діяльності, методи емпіричних та теоретичних досліджень.
2. Сутність загальнонаукових методів досліджень та їх використання у аналітиці для публічного управління:

- аналіз, синтез, моделювання;
- порівняння, аналогія, індукція, дедукція;
- спостереження, експеримент, вимірювання;
- систематизація, класифікація, узагальнення;
- абстрагування, ідеалізація, формалізація, екстраполяція.

Тема 3.2. Моделювання систем та його застосування у публічному управлінні

Питання до семінарського заняття

1. Моделі систем органів публічного управління у різних сферах суспільного життя в Україні.
2. Типові моделі сучасних організаційних структур, їх переваги, недоліки, використання у галузі публічного управління:
  - а) лінійна;
  - б) функціональна;
  - в) лінійно-функціональна;
  - г) дивізійна;
  - д) проектна;
  - е) матрична.
3. Побудова "дерева цілей" публічного управління в Україні.
4. Функціональна модель процесу управління, її використання для аналізу управлінських процесів у органах публічної влади.
5. Аналіз процесів прийняття рішень у публічному управлінні за допомогою класичної моделі раціонального прийняття рішення.

Тема 4.1. Методи моделювання в аналітичних дослідженнях та використання експертних оцінок для вирішення аналітичних завдань у публічному управлінні

Питання до семінарського заняття

1. Поняття методів експертних оцінок, їх переваги, недоліки, можливості застосування.
2. Методи індивідуальних експертних оцінок та їх застосування в аналітичній діяльності у публічному управлінні:
  - а) метод анкетування;
  - б) метод інтерв'ю;
  - в) метод аналітичної експертної оцінки.
3. Методи колективних експертних оцінок та їх застосування в аналітичній діяльності у публічному управлінні:
  - а) метод наукової комісії;
  - б) метод "мозкової атаки" ("мозкового штурму");
  - в) метод "Дельфі".

4.2. Матеріали для самоконтролю

Самостійна робота студента у межах навчальної дисципліни "Основи наукових досліджень" передбачає написання та захист ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи зорієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів. Творча робота висвітлює результати самостійного обдумування слухачами актуальних проблем наукового забезпечення публічного управління в Україні. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі рекомендації для розв'язання проблеми.

Вимоги до захисту творчої роботи:

- творча робота повинна бути підготовлена кожним студентом індивідуально;

- виконана творча робота надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії;
- друкований варіант творчої роботи надається студентом під час захисту;
- результати написання творчої роботи презентуються студентом під час екзаменаційної сесії у формі короткої доповіді та відповідей на поставлені запитання;
- на захисті для доповіді надається 5 хв.

Структура творчої роботи.

У структурі творчої роботи виділяються такі основні складові частини.

1. Постановка проблеми:

- короткий аналіз сучасного стану публічного управління у частині, що стосується обраної теми есе, виділення суперечностей та недоліків, що зумовлюють проблему;
- чітке формулювання проблеми відповідно до виділених суперечностей та недоліків, основні складові проблеми;
- негативні наслідки того, що проблема не вирішується.

2. Шляхи вирішення проблеми:

- визначення підходів до вирішення проблеми;
- опис конкретних шляхів реалізації обраних підходів.

3. Значення для практики:

- позитивні зміни у галузі публічного управління внаслідок реалізації запропонованих підходів;
- позитивне значення цих змін для розвитку відкритого врядування.

4. Висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження проблеми.

5. Перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Вимоги до оформлення творчої роботи.

Творча робота має бути роздрукована на білому папері стандартного формату А4. Розмір шрифту – 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням слухача стисло і водночас вичерпно розкрити тему: показати значення проблеми, що розглядається, оцінити, як вона висвітлюється в спеціальній літературі та розв'язується на практиці, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 15-20 сторінок. Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с. 54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці реферату списку літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Список використаної літератури (не менше 7 джерел) оформляється згідно з діючими правилами. Якщо інформація взята з мережі Інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в Інтернеті. У творчій роботі мають бути обов'язково авторські пропозиції щодо вирішення проблеми, що розглядається. До тексту творчої роботи додається презентація у форматі Microsoft Power Point обсягом 10-12 слайдів, що відображає основні положення творчої роботи відповідно до його структури.

Перелік тем творчих робіт до розділу 1

1. Поняття науки як сфери діяльності та системи знань.
2. Історичні етапи становлення та розвитку світової науки.
3. Призначення науки у сучасному суспільстві.
4. Класифікація галузей науки та наукових спеціальностей: зарубіжний досвід та

вітчизняна специфіка.

5. Теоретичні та емпіричні дослідження: порівняльна характеристика.
6. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження: порівняльна характеристика.
7. Суб'єкти наукових досліджень: загальна характеристика.
8. Пріоритетні напрями розвитку наукових досліджень у сфері публічного управління в сучасних умовах державотворення.
9. Наукові дослідження як універсальний процес: загальна характеристика.
10. Понятійно-категоріальний апарат науки та його специфіка у дослідженнях з публічного управління.
11. Закони, закономірності й принципи науки та їх специфіка у публічному управлінні.
12. Роль науки у забезпечення ефективності публічного управління.
13. Основні форми наукових результатів у дослідженнях з публічного управління.
14. Публічне управління як загальний об'єкт наукових досліджень.
15. Емпіричне та логічне обґрунтування наукових результатів у галузі публічного управління.
16. Специфіка аналітичної діяльності в публічному управлінні.
17. Аналітична діяльність та наукові дослідження: порівняльна характеристика.
18. Наукові знання та їх використання для вироблення аналітичних продуктів.

Перелік тем творчих робіт до розділу 2

1. Поняття та практичне використання філософської методології наукових досліджень.
2. Загальнонаукова методологія наукових досліджень: загальна характеристика.
3. Загальнонаукові дослідницькі підходи та їх використання у дослідженнях у галузі публічного управління.
4. Структура та специфіка конкретнонаукової методології досліджень у галузі публічного управління.
5. Використання загальнонаукових методів, прийомів та процедур у галузі публічного управління.
6. Загальнонаукові методологічні принципи та їх практичне використання у галузі публічного управління.
7. Логічні закони тотожності та протиріччя і їх застосування у дослідженнях з публічного управління.
8. Логічні закони виключення третього та достатньої підстави і їх застосування у дослідженнях з публічного управління.
9. Специфічні принципи досліджень у публічному управлінні.
10. Системний підхід у дослідженнях з публічного управління.
11. Ситуаційний підхід у дослідженнях з публічного управління.
12. Процесний підхід у дослідженнях з публічного управління.
13. Інформаційний підхід у дослідженнях з публічного управління.
14. Діяльнісний підхід у дослідженнях з публічного управління.
15. Структурно-функціональний підхід у дослідженнях з публічного управління.
16. Метод аналізу в публічному управлінні: поняття, різновиди, практичне використання.
17. Використання методу екстраполяції для складання аналітичних прогнозів у галузі публічного управління.
18. Використання моделей для аналітичних досліджень у галузі публічного управління.
19. Методи індукції та дедукції: поняття та використання у аналітичних дослідженнях в публічному управлінні.
20. Метод аналогії у аналітиці в публічному управлінні.

Перелік тем творчих робіт до розділу 3

1. Основні характеристики системи публічного управління у галузі освіти.
2. Основні характеристики системи публічного управління у галузі охорони здоров'я.
3. Основні характеристики системи публічного управління у галузі енергетики.
4. Використання основних принципів системного підходу при побудові та функціонуванні систем у галузі публічного управління.
5. Поняття та особливості суспільних систем.
6. Закон необхідної різноманітності та його врахування у практиці публічного управління.
7. Закономірність цілісності системи та її врахування у практиці публічного управління.
8. Закономірність історичності та її врахування у практиці публічного управління.
9. Закономірність комунікативності та її врахування у практиці публічного управління.
10. Закономірність еквіфінальності та її врахування у практиці публічного управління.
11. Загальна модель публічного управління як динамічної системи.
12. Модель системи органів публічного управління в Україні.
13. "Дерево цілей" публічного управління в Україні.
14. Лінійна модель організаційної структури: поняття, переваги, недоліки, практичне використання у галузі публічного управління.
15. Функціональна модель організаційної структури: поняття, переваги, недоліки, практичне використання у галузі публічного управління.
16. Лінійно-функціональна модель організаційної структури: поняття, переваги, недоліки, практичне використання у галузі публічного управління.
17. Дивізіональна модель організаційної структури: поняття, переваги, недоліки, практичне використання у галузі публічного управління.
18. Проектна модель організаційної структури: поняття, переваги, недоліки, практичне використання у галузі публічного управління.
19. Матрична модель організаційної структури: поняття, переваги, недоліки, практичне використання у галузі публічного управління.
20. Функціональна модель процесу управління та особливості її використання у публічному управлінні.
21. Інформаційна модель управлінського процесу та особливості її використання у публічному управлінні.

Перелік тем творчих робіт до розділу 4

1. Методи структурно-функціонального аналізу і моделювання та їх використання у публічному управлінні.
2. Аналіз-SWOT та його використання у публічному управлінні.
3. Метод морфологічної шухляди та його використання у публічному управлінні.
4. Метод систематичного покриття поля та його використання у публічному управлінні.
5. Метод заперечення і конструювання та його використання у публічному управлінні.
6. Застосування імітаційного моделювання у публічному управлінні.
7. Методи типу "результати – витрати" та їх використання для аналізу ефективності державних програм.
8. Метод аналізу ієрархій та його використання у публічному управлінні.
9. Метод анкетування та його використання у публічному управлінні.
10. Метод "сценарію" та його використання у публічному управлінні.
11. Метод "Дельфі" та його використання у публічному управлінні.
12. Метод аналітичної експертної оцінки та його використання у публічному управлінні.

управлінні.

13. Метод "мозкового штурму" та його використання у публічному управлінні.
14. Індивідуальні та колективні експертні методи у публічному управлінні: порівняльна характеристика.
15. Метод наукової комісії та його використання у публічному управлінні.
16. Сутність морфологічного підходу та можливості його застосування у аналітиці в публічному управлінні.

4.3. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Сутність та функціональне призначення науки.
2. Цілі й завдання науки у сучасних умовах.
3. Історичні етапи становлення та розвитку науки як суспільної діяльності.
4. Суб'єкти наукової діяльності у сучасних умовах.
5. Класифікація галузей науки та наукових спеціальностей.
6. Закон та принцип як категорії науки.
7. Теорія та гіпотеза як категорії науки.
8. Проблема як категорія науки.
9. Класифікація об'єктів наукових досліджень.
10. Публічне управління як об'єкт наукових досліджень.
11. Наукові дослідження як універсальний процес.
12. Проблемне поле наукових досліджень у галузі публічного управління.
13. Наукове знання як результат наукових досліджень.
14. Специфіка наукових знань у галузі публічного управління.
15. Теоретичні та емпіричні наукові дослідження.
16. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
17. Зв'язок аналітики з науковими дослідженнями.
18. Філософська методологія наукових досліджень.
19. Загальнонаукова методологія наукових досліджень.
20. Конкретнонаукова методологія наукових досліджень.
21. Специфіка методології досліджень у галузі публічного управління.
22. Основні принципи досліджень у публічному управлінні.
23. Логічні закони тотожності та протиріччя, їх застосування у наукових дослідженнях.
24. Логічні закони виключення третього та достатньої підстави, їх застосування у наукових дослідженнях.
25. Процес аргументування, вимоги до аргументів.
26. Загальнонаукові методи досліджень, їх застосування у дослідженнях з публічного управління.
27. Аналіз як метод дослідження.
28. Метод порівняння та його використання у дослідженнях з публічного управління.
29. Роль синтезу в дослідженнях з публічного управління.
30. Метод моделювання у дослідженнях з публічного управління.
31. Поняття та властивості моделі.
32. Морфологічні, функціональні та інформаційні моделі.
33. Метод аналогії у дослідженнях з публічного управління.
34. Методи індукції та дедукції, їх значення для досліджень з публічного управління.
35. Методи спостереження та експерименту, їх використання у дослідженнях з публічного управління.
36. Метод вимірювання, основні типи шкал вимірювання.
37. Методи систематизації та класифікації, їх роль у дослідженнях з публічного

- управління.
38. Метод узагальнення та його значення для досліджень з публічного управління.
  39. Методи абстрагування та ідеалізації: сутність, порівняння, використання у дослідженнях з публічного управління.
  40. Метод формалізації для досліджень з публічного управління.
  41. Метод екстраполяції, його використання у дослідженнях з публічного управління.
  42. Принцип системності та сутність системного підходу.
  43. Поняття системи, особливості суспільних систем.
  44. Основні характеристики систем.
  45. Аспекти системного підходу.
  46. Класифікація системних зв'язків за змістом, за характером та спрямованістю взаємодії.
  47. Зміст системних зв'язків породження, будови, функціонування та управління.
  48. Основні принципи системного підходу.
  49. Принципи системного моделювання.
  50. Процес та різновиди моделювання системи.
  51. Загальна модель публічного управління як динамічної системи.
  52. Модель системи органів публічного управління в Україні.
  53. Типові моделі сучасних організаційних структур.
  54. Модель "дерева цілей" публічного управління.
  55. Класична модель раціонального прийняття рішення.
  56. Інформаційна модель управлінського процесу.
  57. Функціональна модель процесу управління.
  58. Методи системного аналізу: загальна характеристика.
  59. Методи структурно-функціонального аналізу і моделювання.
  60. Процесний аналіз (моделювання).
  61. Метод "дерева цілей".
  62. Аналіз-SWOT.
  63. Сутність морфологічного підходу та можливості його застосування у дослідженнях з публічного управління.
  64. Метод морфологічної шухляди.
  65. Методи систематичного покриття поля та заперечення і конструювання.
  66. Методи "матриць відкриття", семиразового пошуку та "букету проблем".
  67. Метод імітаційного моделювання.
  68. Методи типу "результати – витрати".
  69. Сутність методів експертних оцінок, можливості їх застосування.
  70. Індивідуальні та колективні експертні методи, їх переваги та недоліки.
  71. Метод анкетування.
  72. Метод інтерв'ю.
  73. Метод аналітичної експертної оцінки.
  74. Метод наукової комісії.
  75. Метод "мозкової атаки" ("мозкового штурму").
  76. Метод "Дельфі".
  77. Метод "сценарію".
  78. Метод аналізу ієрархій.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. Політика курсу

Відвідування лекційних занять є добровільним, проте враховується при підсумковому контролі шляхом задавання додаткових запитань за відповідним матеріалом.

Відвідування семінарських занять є обов'язковим, їх пропуск автоматично знижує підсумкову оцінку за курсом, оскільки за відповідні семінари студент не отримує балів.

Політика академічної доброчесності визначається згідно з Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Денна форма навчання

Поточний контроль								Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3		Розділ 4			
C1.1	TP1	C.2.2	TP2	C.3.2	TP3	C4.1	TP4	30	100
5	10	5	10	5	15	5	15		

C1.2, C2.2 ... C4.2 – семінари до тем розділів

TP1 ... TP4 – творчі роботи до розділів

Заочна форма навчання

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Сума		
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3				Розділ 4	
TP1		C.2.2	TP2	TP3		C4.1	TP4	30	100
15		5	15	15		5	15		

C2.2 ... C4.1 – семінари до тем розділів

TP1 ... TP4 – творчі роботи до розділів

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бакуменко В. Д. Методологія системних досліджень в державному управлінні : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. – К. : ВПЦ АМУ, 2011. 116 с.
2. Бакуменко В. Д. Підходи та моделі креативного державного управління : монографія / В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко, О. М. Руденко ; за заг. ред. В. Д. Бакуменка. – К. : АМУ, 2014. – 228 с.
3. Добронравова І. С. Філософія та методологія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2008. – 223 с.
4. Кравченко С. О. Основи методології інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / С. О. Кравченко, В. В. Кравченко. – К. : УкрСІЧ, 2015. – 136 с.
5. Кравченко С. О. Теоретичні, організаційні та практичні засади державного управління

- (дистанційний курс) : навч.-метод. матеріали / С. О. Кравченко. – К. : НАДУ, 2015. – 52 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукового дослідження : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.
  7. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління : навч. посіб. / С. П. Кулицький. – К. : МАУП, 2002. – 224 с.
  8. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни "Вступний модуль" підмодулю "Методологія наукових досліджень в галузі "Публічне адміністрування" / уклад. : В. М. Князев, Ю. В. Бакаєв. – К. : НАДУ, 2007. – 76 с.
  9. Методологія державного управління : словн.-довід. / В. Д. Бакуменко, Д. О. Безносенко, С. В. Бутівченко, С. О. Кравченко та ін. – К.: Вид-во НАДУ, 2004. – 196 с.
  10. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. А. Є. Конверського. – К. : Центр учбової літ-ри, 2010. – 352 с.
  11. Словник системного аналізу в державному управлінні / Ю. П. Сурмін, Л. Г. Штика, В. Д. Бакуменко, Л. М. Гогіна. – К. : НАДУ, 2007. – 148 с.
  12. Сурмін Ю. П. Аналитическая деятельность: теория, методы, инструменты : учебник / Ю. П. Сурмін, И. П. Бидзюра. – К. : Освіта України, 2012. – 494 с.
  13. Сурмін Ю. П. Методологія галузі науки "Державне управління" : монографія / Ю. П. Сурмін. – К. : НАДУ, 2012. – 372 с.
  14. Телешун С. О. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні : навч. посіб. / С. О. Телешун, О. Р. Титаренко, І. В. Рейтерович. – К. : НАДУ, 2009. – 168 с.
  15. Цветков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика : монографія / В. В. Цветков. – К. : Юрид. думка, 2007. – 336 с.
  16. Чмиленко Ф. О. Посібник до вивчення дисципліни "Методологія та організація наукових досліджень" / Ф. О. Чмиленко, Л. П. Жук. – Д. : РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.
  17. Шейко В. М. Організація і методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 6-те вид., перероб. і доповн. – К. : Знання, 2011. – 310 с.

Додаткові

1. Андреев И. Д. О методах научного познания / И. Д. Андреев. – М. : Наука, 1964. – 184 с.
2. Афанасьев В. Г. Общество: системность, познание и управление / В. Г. Афанасьев. – М. : Политиздат, 1981. – 432 с.
3. Бакуменко В. Д. Базові моделі науково обґрунтованого управління в соціальних системах / В. Д. Бакуменко // Наук.-інформ. вісн. з держ. упр. – 2010. – Вип. 1. – С. 2-6.
4. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. / В. М. Варенко. – К. : Університет "Україна", 2013. – 416 с.
5. Гвишиани Д. М. Организация и управление / Д. М. Гвишиани. – 3-е изд., перераб. – М. : Изд-во МГТУ, 1998. – 332 с.
6. Гордієнко С. Г. Молодому науковцю коротко про необхідне : наук.-практ. посібник / С. Г. Гордієнко. – К. : КНТ, 2007. – 92 с.
7. Грабченко А. І. Методи наукових досліджень : навч. посіб. / А. І. Грабченко, В. О. Федорович, Я. М. Гаращенко. – Х. : НТУ "ХПІ", 2009. – 142 с.
8. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.
9. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2 : Методологія державного управління. – 2011. – 692 с.
10. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук. – К. : Слово, 2009. – 240 с.
11. Концептуальні засади розвитку галузі науки "Державне управління" : наук. розробка / кол. авт. : К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін, Л. І. Загайнова та ін. / за заг. ред. К. О. Ващенка, Ю. П. Сурміна, Л. І. Загайнової. – К. : НАДУ, 2013. – 48 с.

12. Кравченко С. О. Удосконалення державного планування наукових досліджень (методологічний аспект) : монографія / С. О. Кравченко. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2004. – 204 с.
13. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / Н. Р. Нижник, О. А. Машков ; за заг. ред. Н. Р. Нижник. – К. : Вид-во УАДУ, 1998. – 160 с.
14. Практичні аспекти інформаційно-аналітичної роботи : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Телешуна. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 44 с.
15. Саати Т. Аналитическое планирование. Организация систем / Т. Саати, К. Кернс. – пер. с англ. – М. : Радио и связь, 1991. – 224 с.
16. Стеценко І. В. Моделювання систем : навч. посіб. / І. В. Стеценко. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – 399 с.
17. Технологія наукових досліджень і технічної творчості / Е. В. Гаврилов, М. Ф. Дмитриченко, В. К. Доля та ін. – К. : Знання України, 2007. – 318 с.
18. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження : наук.-метод. посіб. / С. А. Фаренік. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 340 с.
19. Штофф В. А. Введение в методологию научного познания / В. А. Штофф. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1972. – 192 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a>
2. Національна академія державного управління при Президентові України. – <http://www.academy.gov.ua>
3. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>
4. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/control>
5. Національний інститут стратегічних досліджень. – <http://www.niss.gov.ua>
6. Міжнародний цент перспективних досліджень. – <http://www.icps.com.ua>
7. Центр політико-правових реформ. – <http://www.pravo.org.ua>